

10 SỰ KIỆN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM NỔI BẬT NĂM 2021

NHẬT MINH

Ngày 28/12/2021, Câu lạc bộ Nhà báo Khoa học và Công nghệ (KH&CN) Việt Nam đã công bố kết quả cuộc bình chọn 10 sự kiện KH&CN nổi bật năm 2021, thuộc các lĩnh vực cơ chế chính sách, khoa học xã hội, khoa học tự nhiên; nghiên cứu ứng dụng, tôn vinh nhà khoa học, hội nhập quốc tế. Dưới đây là 10 sự kiện KH&CN tiêu biểu trên.

1. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng xác định “khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo” là một trong các đột phá chiến lược

Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đưa ra 3 nhóm giải pháp đột phá chiến lược để tiếp tục phát triển đất nước nhanh và bền vững. Ở nhóm thứ 2, Nghị quyết nêu rõ: “Phát triển nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao; ưu tiên phát triển nguồn nhân lực cho công tác lãnh đạo, quản lý và các lĩnh vực then chốt trên cơ sở nâng cao, tạo bước chuyển biến mạnh mẽ, toàn diện, cơ bản về chất lượng giáo dục, đào tạo gắn với cơ chế tuyển dụng, sử dụng, đãi ngộ nhân tài, đẩy mạnh nghiên cứu, chuyển giao, ứng dụng và phát triển mạnh khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo; khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, phát huy giá trị văn hoá, sức mạnh con người Việt Nam, tinh thần đoàn kết, tự hào dân tộc trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”. Đây là lần đầu tiên, Văn kiện Đại hội Đảng xác định “khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo” là một trong các đột phá chiến lược để xây dựng và phát triển đất nước. Qua đó khẳng định, “khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo” không chỉ là động lực mà còn là trụ cột cho phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam.

2. Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ 6

Hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ 6 với chủ đề “Việt Nam chủ động hội nhập và phát triển bền vững”, diễn ra trong 2 ngày 28 và 29/10/2021, bằng hình thức trực tiếp kết hợp trực tuyến, thu hút sự tham dự của 600 nhà nghiên cứu trong nước và quốc tế, trao đổi về 10 lĩnh vực trọng tâm.

Hội thảo do Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam và Đại học Quốc gia Hà Nội phối hợp tổ chức. Ban Tổ chức hội thảo đã nhận được 730 tham luận của các học giả, chuyên gia, các nhà khoa học trong nước và quốc tế. Các báo cáo thể hiện trên các lĩnh vực: Lịch sử, kinh tế, chính trị, quan hệ quốc tế, văn hóa, xã hội, môi trường...

Kể từ lần đầu tổ chức vào năm 1998, các kỳ hội thảo quốc tế Việt Nam học luôn nhất quán mục tiêu nghiên cứu Việt Nam vì sự phát triển bền vững của Việt Nam và góp phần vào hòa bình, hợp tác, phát triển bền vững của cả khu vực và thế giới.

3. Công trình khoa học Việt Nam giành giải đặc biệt Giải thưởng Đổi mới sáng tạo châu Á

Công trình “Phát triển và ứng dụng hệ cảm biến sinh học để xác định nhanh BOD và độ đục trong nước” do nhóm nghiên cứu của TS. Phạm Thị Thùy Phương (Viện Công nghệ hóa học, Viện Hàn lâm KH&CN Việt Nam) thực hiện, đã giành giải đặc biệt (Best Innovation Award) của Giải thưởng Đổi mới sáng tạo châu Á (Asia Innovation Award) năm 2021.

Giải thưởng vinh danh nghiên cứu của TS. Phạm Thị Thùy Phương và các cộng sự vì đã tạo ra hệ nghiên cứu cảm biến sinh học cho phép xác định giá trị BOD (nồng độ chất ô nhiễm hữu cơ) và độ đục trong nước chính xác với hệ số biến thiên thấp, thời gian phân

Khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo là một trong các đột phá chiến lược để phát triển đất nước

Ảnh: TL

tích nhanh, dễ sử dụng... để xác định nhanh chất lượng nước thải. Với chi phí đầu tư và vận hành thấp, hệ cảm biến sinh học này được kỳ vọng có thể ứng dụng trong các hệ thống quan trắc môi trường tự động và liên tục.

4. Mô hình thành phố thông minh của Viettel được công nhận hiệu quả và sáng tạo nhất thế giới

Ngày 26/10/2021, Ban Tổ chức Giải thưởng Truyền thông thế giới (World Communication Awards) 2021 đã công bố, mô hình thành phố thông minh do Tập đoàn Công nghiệp - Viễn thông quân đội (Viettel) phát triển là hiệu quả và sáng tạo nhất thế giới. Viettel là doanh nghiệp Việt Nam duy nhất có trong danh mục đề cử và chiến thắng tại Giải thưởng này, vượt lên các tên tuổi lớn như: China Telecom Global, KT Corporation, ZARIOT secured SIMs trong cùng hạng mục.

Mô hình thành phố thông minh của Viettel

là giải pháp toàn diện với 14 trung tâm thành phần. Viettel có thể “may đo” theo nhu cầu, đặc điểm, thực trạng và văn hóa của từng tỉnh, thành phố giúp sử dụng nguồn lực địa phương một cách tối ưu nhất, đưa ra các phân tích chính xác, phù hợp, từ đó nâng cao năng lực cạnh tranh và tăng sự hài lòng của người dân. Trong thời gian qua, đã có 30 tỉnh, thành phố ký kết thỏa thuận hợp tác với Viettel trong việc ứng dụng công nghệ xây dựng thành phố thông minh.

5. Công trình kè chống sạt lở bờ biển huyện Xuyên Mộc, tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu

Công trình kè chống sạt lở bờ biển khu du lịch khu vực Làng Chài, xã Phước Thuận, huyện Xuyên Mộc, tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu vừa được nghiệm thu và bàn giao, đưa vào sử dụng giai đoạn 3 với tổng chiều dài khoảng 1,3km.

Đây là một đột phá mới về công nghệ phối hợp với nhiều loại sản phẩm, giải pháp liên kết đồng bộ khép kín và biện pháp thi công sáng tạo

riêng có của Busadco để thi công được trong điều kiện địa chất yếu, cát chảy, ngập nước (nước triều lên xuống liên tục). Công trình kê mới không những giải quyết vấn đề chống xói lở, khắc phục sóng gió, dòng chảy mà giải quyết vấn đề bồi lắng. Các cơ quan chức năng đánh giá, có thể tiếp tục triển khai tại khu vực bờ biển huyện Xuyên Mộc, huyện Long Điền, đặc biệt trước thời điểm mùa mưa bão.

6. Áo hạ nhiệt, chống nóng cho nhân viên y tế phòng, chống dịch Covid-19

Tháng 6/2021, mẫu áo hạ nhiệt dành cho nhân viên y tế đã được nhóm kỹ sư Viện Ứng dụng Công nghệ (Bộ KH&CN), nghiên cứu và đưa vào sản xuất thử nghiệm. Trưởng nhóm nghiên cứu là PGS. Mai Anh Tuấn, hiện công tác tại Khoa Điện tử Viễn thông - Trường Đại học Công nghệ - Đại học Quốc gia Hà Nội.

Áo được thiết kế dạng áo gi-lê, mặc ngoài đồng phục y tế hoặc bên trong lớp áo bảo hộ y tế (PPE) để hỗ trợ làm mát cho nhân viên y tế trong quá trình làm việc, lấy mẫu bệnh phẩm hoặc điều trị người bệnh. Áo được làm từ vải không dệt, tráng Polyphenyl Ether (có tác dụng chống nước và “biết thở”). Bộ phận quan trọng nhất trên áo là tổ hợp vật liệu chuyển pha gồm hỗn hợp polyme và muối ăn, là những chất không độc hại, đã được chứng nhận chất hợp chuẩn tại ba thị trường khó tính nhất là Mỹ, EU và Nhật Bản, có chức năng hạ nhiệt, được gắn trên thân trước và sau áo. Áo có tổng trọng lượng là 1,7kg, có khả năng giữ nhiệt trong vòng 3 giờ.

7. “Mũ cách ly di động” Việt Nam được WIPO vinh danh

Ngày 29/11/2021, tại trụ sở Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) ở Geneva, Thụy Sĩ, nhóm sáng chế “mũ cách ly di động” Vihelm gồm 3 bạn trẻ Việt Nam (Đỗ Trọng Minh Đức, Trần Nguyễn Khánh An và Nguyễn Hoàng Phúc) đã được trao tặng danh hiệu Đại sứ giới trẻ Sở hữu trí tuệ của WIPO. Đây là lần đầu tiên WIPO trao tặng danh hiệu này ở khu vực châu Á - Thái Bình Dương, và cũng là lần thứ hai

danh hiệu này được trao trong suốt 50 năm lịch sử của WIPO (thành lập năm 1967).

Vihelm được thiết kế trên nguyên lý hoạt động của mặt nạ có tên PAPR, lọc không khí với các tiêu chuẩn được toàn cầu công nhận và có độ an toàn gấp 100 lần so với khẩu trang N99. Sản phẩm mũ Vihelm đã được đăng ký bản quyền sở hữu trí tuệ tại Việt Nam và bảo hộ quốc tế, được Bộ Y tế Việt Nam công nhận đạt chuẩn nhóm A và được phép lưu hành trên thị trường...

8. Giáo sư, Viện sĩ Châu Văn Minh được Pháp và Belarus vinh danh

Năm 2021, Giáo sư, Viện sĩ Châu Văn Minh, Chủ tịch Viện Hàn lâm KH&CN Việt Nam vinh dự nhận Huân chương Bắc đẩu Bội tinh của Cộng hòa Pháp và Huy chương của Viện Hàn lâm Khoa học Quốc gia Belarus vì những thành tích xuất sắc trong khoa học và đóng góp không ngừng trong thúc đẩy hợp tác KH&CN với các nước này.

Huân chương Bắc đẩu Bội tinh là Huân chương cao quý, lâu đời và danh giá bậc nhất của nước Pháp trao cho những cá nhân, tổ chức có đóng góp đặc biệt cho nước Pháp. Giáo sư, Viện sĩ Châu Văn Minh là người Việt Nam đầu tiên hoạt động trong lĩnh vực khoa học tự nhiên và công nghệ được trao Huân chương Bắc đẩu Bội tinh của nước Pháp.

Với Huy chương của Viện Hàn lâm Khoa học Quốc gia Belarus, đây là Huy chương thứ 18 mà Viện Hàn lâm Khoa học Quốc gia Belarus trao tặng từ trước tới nay cho các cá nhân, tập thể có thành tích khoa học xuất sắc của Belarus và quốc tế.

9. Vải thiều Lục Ngạn và thanh long Bình Thuận được Nhật Bản cấp Bằng bảo hộ chỉ dẫn địa lý

Ngày 16/3/2021, Bộ Nông - Lâm - Ngư nghiệp Nhật Bản đã cấp Bằng bảo hộ chỉ dẫn địa lý đối với vải thiều Lục Ngạn của tỉnh Bắc Giang. Đây là sản phẩm nông sản đầu tiên của Việt Nam được cấp Bằng chỉ dẫn địa lý tại Nhật Bản. Việc được cấp Bằng bảo hộ chỉ dẫn địa lý tạo điều kiện thuận lợi cho vải thiều Lục

Ngạn xuất khẩu sang Nhật Bản và mở rộng tiêu thụ vào các thị trường khác có quy định nhập khẩu khắt khe tương tự.

Sau vấp thiêu Lục Ngạn, ngày 7/10/2021, Bộ Nông - Lâm - Ngư nghiệp Nhật Bản cấp Bằng bảo hộ chỉ dẫn địa lý cho thanh long Bình Thuận.

10. Ấn tượng Techfest 2021

Sau 3 tháng phát động, Chương trình “Ngày hội Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo Quốc gia - Techfest Việt Nam 2021” đã bế mạc ngày 15/12/2021 với những con số ấn tượng. Trong bối cảnh đại dịch Covid-19 diễn ra phức tạp, triển lãm trực tuyến Techfest 247 đã được ủng hộ nhiệt tình của cộng đồng, thu hút hơn 2,5 triệu lượt người tham dự trực tiếp và trực tuyến; hơn 120 sự kiện đã được tổ chức. Nền tảng Techfest 247 đã có 997 gian hàng, 711 sản phẩm đăng ký giao thương, 11.558 lượt tham quan.

Đặc biệt với chuỗi hoạt động kết nối đầu tư đã hỗ trợ gần 350 startup tiếp cận hơn 100 nhà đầu tư và quỹ đầu tư trong nước, quốc tế và tổng số tiền quan tâm đầu tư là hơn 15 triệu USD. Số lượng startup và nhà đầu tư đăng ký tham gia có sự giảm nhẹ so với mọi năm do

tình hình dịch bệnh, nhưng số tiền đầu tư vẫn có sự tăng trưởng khoảng 10%.

Năm 2021, mặc dù dịch bệnh Covid-19 diễn biến phức tạp, nhưng nguồn tài chính đầu tư cho khởi nghiệp sáng tạo tại Việt Nam lại tăng cao chưa từng thấy trước đó. Hơn 1,3 tỷ USD đã được ghi nhận đầu tư cho các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam.

Tham dự Chương trình “Dấu ấn Techfest và Whise 2021” trong khuôn khổ hoạt động Techfest Việt Nam 2021, Thủ tướng Phạm Minh Chính nhấn mạnh phong trào đổi mới sáng tạo cần mạnh mẽ hơn nữa, sâu rộng hơn nữa; đổi mới sáng tạo phải triển khai đồng bộ, tổng thể, liên thông, toàn diện, bao trùm ở tất cả các cấp, các ngành, các địa phương, đơn vị, doanh nghiệp; đổi mới sáng tạo phải trở thành phong trào, truyền cảm hứng, thu hút sự tham gia của tất cả mọi người dân, không phân biệt độ tuổi, vùng miền, giới tính... Đổi mới sáng tạo phải phục vụ dân giàu, nước mạnh, mọi người dân được ấm no, hạnh phúc, đất nước được yên bình, góp phần hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển trên thế giới ■

Tài liệu tham khảo:

- Tổng hợp từ các trang thông tin điện tử và báo điện tử: baochinhpheu.vn; vietnamnet.vn

THƠ CHÚC TẾT CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH... (Tiếp theo trang 65)

*quốc ta trong năm này/ Cờ đỏ ngôi sao bay
phấp phới/ Năm này là năm Tết vẻ vang/ Cách
mệnh thành công khắp thế giới”.*

Bước sang thời kỳ chống Pháp, chống Mỹ dù trong bối cảnh chiến tranh khắc nghiệt, thơ Tết của Bác vừa mang sắc thái nghệ thuật của tinh thần lạc quan, giàu tính chiến đấu và tính chính trị: đó là đánh giá toàn diện những kết quả, việc thực hiện nhiệm vụ chính trị đã qua; đó là các biểu hiện về chủ trương, đường lối, nhiệm vụ sắp tới; đó là lời phát động chiến đấu, hoặc giao nhiệm vụ chiến lược, mục tiêu cách mạng... Hầu hết các bài thơ Tết, Bác luôn

truyền tải đến thông điệp, yêu cầu nhiệm vụ của năm mới, hoặc vài năm tới phù hợp với nhiệm vụ cách mạng từng thời kỳ. Thậm chí, bài thơ Tết Xuân 1968 còn là phát súng báo hiệu cuộc tổng tấn công nổi dậy Mậu Thân 1968.

Cứ mỗi độ Tết đến Xuân về, đọc thơ Tết của Bác vẫn là điều rất thú vị đem đến những hơi thở mới, sức sống mới trong Tết nay. Đặc biệt, đọc thơ Tết để hiểu thêm về một thời kỳ lịch sử hào hùng của dân tộc bởi “Thơ Tết” của Bác có những giá trị của lịch sử tốt đẹp luôn hiện hữu mãi với thời gian ■